

Kopja Informali ta' Sentenza

TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

**GUDIKATUR DR.
PETER BORG COSTANZI**

Seduta tat-18 ta' Marzu, 2008

Talba Numru. 237/2007

Talba Nru: 237/07 PBC

Paolo Bonnici Limited – C 4186

Vs

Anthony Frendo I.D. 239850(M)

It-Tribunal

Ra l-Avviz tat-Talba li bih is-socjetà attrici talbet li l-konvenut jigi kkundannat ihallas is-somma ta' elfejn, disa' mija u tlett Euro u ghaxar centezmi (€2,903.10) - (Lm1,246.30c) dovuta bhala imghaxijiet legali fuq ammont minnu originarjament dovut, prezz ta' merkanzija varja lilu

Kopja Informali ta' Sentenza

mibjugha u kkonsenjata, li thallset wara d-data li kellu jithallas - Dokument A anness ma' l-Avviz.

Ra r-risposta tal-konvenut li biha wiegeb illi t-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante li l-konvenut m'ghandu l-ebda relazzjoni guridika mas-socjetà attrici u mhux il-legittimu kontradittur. Illi sussidjarjament minghajr pregudizzju ghas-suespost, it-talbiet attrici huma fi kwalsijasi kaz infondati fil-fatt u fid-dritt stante li l-ammont pretiz mhux dovut.

Sema' x-xhieda ta' Kevin Magri, Joe Falzon, Ray Bartolo u Anthony Frendo.

Ra d-dokumenti ezebiti u l-atti kollha tal-kawza.

Sema' t-trattazzjoni ta' Dr Ramon Rossignaud ghas-socjetà attrici u Dr Siegfried Borg Cole ghall-konvenut.

Ikkonsidra

Illi mill-provi prodotti jirrizulta li l-konvenut jiggestixxi l-hanut maghruf bhala Tikka Bar li jinsab numru 15, Old Treasury Street, Valletta. Huwa kien jixtri minghand is-socjetà attrici fil-vesti tieghu personali, izda minhabba cirkostanzi personali huwa ma baqax jixtri minghand is-socjetà attrici u l-kont l-antik gie imhallas u saldat.

Gara li l-konvenut kellu bzonn ikompli jixtri minghand is-socjetà attrici u ghalhekk irregistra kumpanija li jisimha Source Supplies Limited u beda jixtri minghand is-socjetà attrici f'isem din il-kumpanija izda sabiex jinghata kreditu, is-socjetà attrici ezigiet li jigi ffirmat *credit application form* li gie ezibit bhala Dokument RM1 a fol 17 tal-process u skond dan id-dokument hemm miktub hekk:

“Dear Sirs,

I wish to open an account with your company. The goods being ordered are for my personal use/are to be sold from the establishment listed below; Source Supplies Limited

Kopja Informali ta' Sentenza

(Tikka Bar) 129, St. Dominic Street, Valletta, telephone number 239303, mobile 0970854 of which I am the owner (state status) and I undertake personal responsibility for payment within the approved credit limit/terms. I require new credit terms of 75 days and/or a credit limit of Lm10,000. If the establishment is operated by a company please detail;

Name: Source Supplies Limited
Registered No.: C 23741
VAT no.: 1526-5614
Registered address: 129, St. Dominic Street, Valletta
My/Our bankers are: B.O.V Branch Balluta
My/Our Accounts: 11807391011

I wish to effect payments by and not (by cheque) (NO).
Full name of principle owner/owners and/or director/s:
Mr Anthony Frendo.

Private address: 15, Old Treasury Street, Valletta
ID card: 239850(M)
Telephone No: 226984"

Dan id-dokument gie ffirmat minn Anthony Frendo izda fil-parti ta' wara tal-istess dokument jirrizulta din it-talba giet accettata ghalkemm mhux *in toto* f'sens illi s-Sales Manager approva fit-13 ta' Marzu, 2000 u d-Direttur tal-kumpanija Paolo Bonnici Limited accetta fid-29 ta' April, 2000 però l-*credit terms* kienu sittin (60) gurnata u mhux hamsa u sebghin (75) gurnata.

In segwitu l-konvenut beda jixtri minghand is-socjetà attrici u tellgha kont sostanzjali u billi hu qabez il-*credit facility* moghti lilu kemm fl-ammont ta' flus u kif ukoll taz-zmien, Paolo Bonnici Limited itterminat il-*credit agreement*. Jidher illi fil-fatt mill-*statement* ezebit a fol 33 tal-process, fl-20 ta' Lulju, 2001 kien hemm l-ahhar *invoice* ta' mitejn u sebgha u sebghin Euro u ghoxrin centezmi (€277.20) - (Lm119) u dak iz-zmien kien hemm bilanc dovut ta' disgha u ghoxrin elf, hames mija u sbatax-il Euro u tmienja u tletin centezmi (€29,517.38) - (Lm12,671.81c). Minn dak iz-zmien imbaghad il-kont juri li bdew isiru biss pagamenti akkont sakemm eventwalment wasal l-ahhar pagament li

sar fit-3 ta' Dicembru, 2004 meta thallas l-ammont ta' elfejn, mitejn u sebgha u tmenin Euro (€2,287.00) - (Lm981.81c) li kien proprju l-bilanc li kien *outstanding* fuq il-kapital.

F'din il-kawza l-kumpanija attrici qiegghda titlob li tircievi l-imghaxijiet li akkumulaw minn zmien ghal zmien fuq il-bilanc fuq indikat billi l-konvenut ma zammx mal-*credit terms* moghti lilu. Il-konvenut da parti tieghu qiegghed isostni li meta huwa hallas is-somma ta' elfejn, mitejn u sebgha u tmenin Euro (€2,287.00) - (Lm981.81c) huwa, fi kliemu, skwerja l-kont, u ghalhekk minn dak il-mument ma kien ghad fadal xejn u ghalhekk qiegghed isostni illi galadarba sa dak il-mument is-socjeta' attrici ma kienetx qiegghda tippretendi interessi minn ghandu, kien hemm rinunzja da parti taghha ghal dawn l-interessi.

M'hemmx dubju li hawn si tratta transazzjoni kummercjali u ghalhekk f'kazijiet simili, l-imghax jiskatta awtomatikament fil-mument li l-hlas jkun dovut u cjoè 60 gurnata wara kull invoice.

Però l-konvenut jissottometti li anke kieku wiehed kellu jammetti li seta' kien hemm imghax, l-atturi da parti taghhom rrinunzjaw ghall-istess, jekk mhux espressament, permezz ta' mod tacitu.

In materja ta' rinunzja ta' dritt tajjeb li ssir referenza ghall-insenjament tal-**Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) (Appell Civili Nru. 583/2002/1) fl-ismijiet "Anthony u Joan konjugi Scerri -vs- Anthony u Sylvie konjugi Cutajar et"** fejn intqal hekk:

"Bla dubju r-rinunzja hija att guridiku unilaterali, b'karattru abdikattiv in kwantu tirrizolvi ruhha fit-telf tad-dritt gja akkwistat. Ghaldaqstant iggorr l-effetti taghha imprexxindibilment mill-accettazzjoni tal-parti l-ohra. Kif spjegat mill-**Laurent** ("Principii di Diritto Civile", Vol. XXXII para. 126 pagna 109) ir-rinunzja hija "*la manifestazione di una volonta', e la volonta' o il consenso puo manifestarsi o espressamente o tacitamente*". Din il-volonta' trid tkun

Kopja Informali ta' Sentenza

cara u pozittiva u tista' tkun dezumibbli kemm minn provi diretti kemm minn presunzjonijiet;

Korrispondenti ma' dan il-hsieb, il-gurisprudenza taghna ma tonqosx milli tavverti illi:

(1) “*La rinunzia ad un diritto, perchè si possa ritenere tale, deve risultare da espressioni chiare ed univoche, e non già da espressione generiche*”. (**Kollez. Vol. XXVIII P III p 1154**);

(2) “*Qualunque rinunzia, non essendo generale e specifica, non riceve che stretta interpretazione, in guisa che in dubbio s' intenda rimesso quanto meno sia possibile*” (“**Sciberras -vs- Giappone**, Qorti Civili, Prim' Awla, 12 ta' Ottubru, 1840);

(3) “*Ir-rinunzi huma di stretto diritto u ghandhom jirrizultaw minn fatti assolutament inkonciljabbli mal-konservazzjoni tad-dritt u li juri l-volonta' precisa tar-rinunzjant*” – “**Henry Thake -vs- Carmel sive Lino Borg**”, Appell, sede inferjuri, 25 ta' Novembru, 1986;

(4) “*In kwantu ghall-ezami dwar in-natura ta' l-att u l-effikacja tieghu biex jopera r-rinunzja, dan l-ezami huwa rimess ghall-apprezzament tal-gudikant, li ghandu jiehu in konsiderazzjoni c-cirkostanzi kollha li fihom gie kompjut l-att*” (**Kollez. Vol. XXXIV P II p 646**).”

Illi t-Tribunal jidhirli li hemm xi fatturi li jimmilitaw favur il-konvenut u kontra t-tezi tal-atturi u dawn huma:

i. Meta l-*credit facility* giet iffrizata u l-konvenut beda jhallas d-debitu, fl-ebda mument ma ssemew l-interessi u fl-ebda mument ma l-konvenut intalab ihallas l-interessi. Il-konvenut kien qed jaghmel pagament kull gimgha fuq medda ta' circa tlett snin u nofs – cjoè total ta' circa 170 pagament.

ii. Meta l-konvenut gie biex ihallas l-ahhar bilanc talab lis-*salesman* kemm kien jifdal u fit-3 ta' Dicembru, 2004 l-konvenut spicca biex hallas proprju dan l-ammont. Anke f'dan il-mument ma ssemewx l-interessi u l-

konvenut kien minn ghalih li b'dak il-hlas kien salda d-debitu tieghu lejn s-socjetà attrici.

iii. Jinghad wkoll li kien biss fil-25 ta' Jannar, 2005 li s-socjetà attrici ippretendiet l-interessi.

In-norma hija li meta debitor ihallas, li l-hlas jigi applikat l-ewwel kontra l-interessi u imbaghad fuq il-kapital (Art. 1169(2) tal-Kap 16). Meta l-konvenut beda jhallas, il-pagamenti gew kollha applikati kontra l-kapital. L-interessi ma ssemew xejn. L-applikazzjoni ma saritx fuq xi talba tad-debitor izda saret mis-socjetà attrici minn jeddha. Inltre, meta qabel il-konvenut kien jiggestixxi n-negozju fuq ismu (Tikka Bar) huwa kien gja kellu problemi mas-socjetà attrici u mid-dokumenti a fol 38 sa 45 hemm il-*history* bejn l-1 ta' Jannar, 1996 u Jannar 1999. Wara Frar 1998 ma kien xtara kwazi xejn u kien tellgha kont ta' hames mija u disgha u ghoxrin Euro u wiehed u disghin centezmi (€529.91) - (Lm227.49) u minn hemm beda jhallas lura u hawn ukoll ma ntalbox l-interessi.

Ma' dan wiehed jista' jzid illi meta l-konvenut kien qed jhallas kull gimgha, huwa kien qed jaffettwa pagament perjodiku u f'ebda hin ma saret riserva ghall-interessi u ssemma biss il-bilanc kapitali ghalhekk anke jekk wiehed ihares lejn id-disposizzjonijiet tal-Art. 1160 tal-Kodici Civili wiehed jista' jikkonkludi li b'hekk kien biss l-bilanc kapitali li kien qed jigi pretiz. Il-presunzjoni taht l-Art. 1160 (gja art 1203) tal-Kodici Civili hija meqjusa bhala presunzjoni *juris tantum* sakemm, *inter alia*, ma jkunx hemm cirkostanzi "li minnhom jidher li kien hemm raguni tajba sabiex dak id-dejn (l-imghax) ma jissemmiex la fil-hlas u lanqas fil-kontijiet wara" (**Falzon vs Brown App Civ 25/6/1960**). It-Tribunal ma jistax jifhem ghaliex f'dik l-medda ta' tlett snin u nofs is-socjetà attrici qatt ma semmiet l-interessi u lanqas ma ghamlet *update* annwali tal-interessi u stenniet li jithallas l-ammont kollu kaptali biex titlob l-interessi.

It-Tribunal huwa tal-fehma li tenut kont ta' dawn ic-cirkostanzi jidher car li s-socjetà attrici kienet qed tiffinunzja tacitament ghall-interessi u kien biss wara li sar l-ahhar hlas f'Dicembru, 2004 li kellha ripensament. L-agir kollu tas-socjetà attrici sa Dicembru, 2004

Kopja Informali ta' Sentenza

inekwivokament jikkonforta d-difiza tal-konvenut u ghalhekk it-talba attrici ma tisthoqx li tigi milqugha.

Ghal dawn il-motivi t-Tribunal jaqta' u jiddeciedi billi jichad it-talba attrici. L-ispejjez huma bla taxxa bejn il-partijiet.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----